

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Kemikalier
Ref. MIAUM/HESEL
Den 12. januar 2022
MIM 18-22

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens delegerede retsakt om ændring med henblik på tilpasning til den tekniske udvikling af bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/65/EU (RoHS-direktivet) vedrørende fornyelse af undtagelse 4.f for anvendelsen af kviksølv i andre udladningslamper til specialformål (delegeret retsakt)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har den 17.12.2021 fremsendt en delegeret retsakt om ændring med henblik på tilpasning til den tekniske udvikling af bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/65/EU af 8. juni 2011 om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr. Med retsakten fornyes undtagelse 4.f for anvendelsen af kviksølv i andre udladningslamper til specialformål i en tidsbegrænset periode. Den delegerede retsakt vurderes generelt ikke at svække beskyttelsesniveauet i Danmark, eller at have væsentlige samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser, da der er tale om en forlængelse af en undtagelse. Regeringen kan støtte undtagelsen, da det ikke er teknisk muligt i praksis at eliminere eller substituere kviksølv i denne anvendelse, og da beskyttelsesniveauet ikke vil være svækket. Regeringen kan derfor støtte, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede retsakt, og vil otte dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Baggrund

Kommissionen har den 17.12.2021 fremsendt delegeret retsakt om tilpasning til den tekniske udvikling af bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/65/EU om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr (RoHS-direktivet).

Kommissionen har vedtaget den delegerede retsakt med hjemmel i RoHS-direktivets artikel 5, stk.1, litra a), som et delegeret direktiv. Artikel 5 indeholder bestemmelser om tilpasning af direktivets bilag III og IV til den videnskabelige og tekniske udvikling.

Den delegerede retsakt er udstedt i henhold til TEUF artikel 290 og kan kun træde i kraft, såfremt Europa-Parlamentet eller Rådet ikke gør indsigelse inden for en frist på to måneder, i dette tilfælde indtil 14.02.2022. Fristen for indsigelse kan forlænges med to måneder efter anmodning fra enten Europa-Parlamentet eller Rådet. Europa-Parlamentet træffer beslutning om indsigelse med absolut flertal. Rådet træffer beslutning om indsigelse med kvalificeret flertal.

Rådssekretariatet har anmodet om eventuelle indsigelser fra medlemsstaterne senest den 21.01.2022.

Formål og indhold

RoHS-direktivet giver aktører og virksomheder mulighed for at ansøge om midlertidige undtagelser fra de begrænsninger, som et stof er underlagt under direktivet eller fornyelse af eksisterende undtagelser.

Direktivets bilag III og IV indeholder en optegnelse over de materialer og komponenter i elektrisk og elektronisk udstyr, til specifikke anvendelser, som er fritaget fra begrænsning i henhold til direktivet.

For at en undtagelse ifølge direktivets artikel 5, stk. 1, litra a) kan optages eller fornyes på bilag III og IV skal det fastslås, at optagelsen ikke svækker den miljø- og sundhedsbeskyttelse, der ydes efter forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH), og at en af følgende betingelser er opfyldt:

- Det er ikke teknisk eller videnskabeligt muligt i praksis at eliminere eller substituere dem ved hjælp af ændringer af udformningen eller materialer og komponenter, der ikke kræver anvendelse af materialer eller stoffer på listen i bilag II;
- Alternativernes pålidelighed er ikke sikret;
- Den samlede negative miljø-, sundheds-, og forbrugerbeskyttelsesmæssige indvirkning som følge af substitutionen er større end de samlede miljø-, sundheds- og forbrugerbeskyttelsesmæssige fordele herved.

Beslutninger om optagelse eller fornyelse af undtagelser og disses gyldighedsperioder skal tage hensyn til alternativernes tilgængelighed, substitutionens socioøkonomiske indvirkning og enhver potentiel indvirkning på innovationen.

Er ingen af ovenstående betingelser opfyldt, skal undtagelsen ifølge direktivets artikel 5, stk. 1, litra b) ophæves og fjernes fra bilag III og IV. I de tilfælde udløber undtagelsen tidligst tolv måneder og senest atten måneder efter beslutningen er truffet.

Kommissionen modtog den 15. januar 2015 flere ansøgninger om fornyelse af undtagelse 4.f i RoHS-direktivets bilag III for anvendelsen af kviksølv i andre udladningslamper til specialformål.

Undtagelsen gælder i alle produktkategorier af elektrisk og elektronisk udstyr, som direktivet dækker, jf. RoHS bilag I.

Kviksølvs funktion i gasudladningslamper til specialformål er at indgå i den lysproduktionsproces, som omdanner elektricitet til lys.

Kommissionens tekniske og videnskabelige vurdering fremhævede følgende forhold:

- Undtagelsen omfatter en lang række anvendelser såsom flere typer ultraviolette lyskilder (f.eks. hærdningslamper, lyskilder til fotokemi, udvikling af polymerer), projektorlamper, gartnerilamper osv.
- Kviksølvfrie alternativer anses for at være tilgængelige på systemniveau (til brug i nye LED-armaturer), men sådanne alternativer har forskellige begrænsninger og kan ikke anvendes i de mange typer af eksisterende udladningslamper til specialformål (udskiftning af komponenter).
- Det er i øjeblikket ikke teknisk muligt i praksis at substituere kviksølv i de pågældende anvendelser, og den nuværende undtagelse bør fornyes. Hvor det er muligt, bør anvendelserne dog præciseres yderligere. For en del af undtagelsen er det allerede muligt nærmere at præcisere de anvendelser, hvor kviksølv ikke kan substitueres. Den maksimale gyldighedsperiode for undtagelsen bør finde anvendelse herfor. Den tidligere formulering af undtagelsen vedrørende "andre udladningslamper til specialformål, som ikke udtrykkeligt er nævnt" er stadig nødvendig for de anvendelser, der ikke er omfattet af den specifikke formulering, men den bør forlænges med en kortere

periode end de maksimale fem år på grund af udsigten til at kunne begrænse undtagelsen i fremtiden.

- De videnskabelige og tekniske vurderinger, herunder interessenthøringerne, har således vist, at undtagelseskriterierne fortsat er opfyldt med hensyn til undtagelse 4.f, som omformuleret, da der endnu ikke findes pålidelige alternativer. Samtidig fremgik det af evalueringsresultaterne, at fornyelsen af den specifikke undtagelse ikke svækker den miljø- og sundhedsbeskyttelse, der ydes efter REACH-forordningen, som krævet i artikel 5 i direktiv 2011/65/EU.

Kommissionen har vurderet, at en undtagelse kan fornys for den specifikke anvendelse, da det er vurderingen, at den ikke svækker den miljø- og sundhedsbeskyttelse, der ydes efter forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH), og da kravet i artikel 5 stk. litra a) vurderes at være opfyldt med henvisning til, at det ikke er teknisk muligt i praksis at substituere eller eliminere kviksølv i de anvendelser, der er omfattet af undtagelsen.

Kommissionen har vurderet, at undtagelsen kan fornys med en gyldighedsperiode på tre år, og fem år for de anvendelser, der kvalificerer til en fornyelse af undtagelsen på grund af deres funktionalitets- og anvendelsesområde, dvs. for højtrykskviksvølvlamper, der anvendes i projektorer, lyskilder, der anvendes til gartneribelysning, og lyskilder, der udstråler lys i det ultraviolette spektrum, i lyset af alternativernes udviklingsstadiet.

Det delegerede direktiv forventes ikke at få nogen negativ indvirkning på innovationen på området.

Kommissionen har hørt ekspertgruppen for delegerede retsakter under RoHS-direktivet den 1. september 2016, den 29. oktober 2018 og den 21. oktober 2019.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt den delegerede retsakt og kan gøre indsigelse mod den indtil 14.02.2022, hvorefter denne frist kan forlænges med yderligere to måneder. Regeringen er ikke bekendt med, at Europa-Parlamentet har udtalt sig om sagen på nuværende tidspunkt.

Nærhedsprincippet

Da der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt, hvor formålet vedrører realiseringen af det indre marked, finder regeringen, at retsakten er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

RoHS-direktivet er implementeret i dansk ret ved bekendtgørelse om begrænsning af anvendelse af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr i EU (RoHS-bekendtgørelsen).

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det delegerede direktiv skal implementeres i dansk ret ved en tilpasning af RoHS-bekendtgørelsen, hvorved undtagelsen fornys. Implementeringsfristen er seks måneder efter det delegerede direktivs ikrafttræden.

Økonomiske konsekvenser

Vedtagelse af det delegerede direktiv forventes ikke at medføre væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller EU's budget. Det skønnes heller ikke at medføre samfunds- og erhvervsøkonomiske konsekvenser, da det bevarer status quo.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Vedtagelse af det delegerede direktiv vurderes ikke at svække beskyttelsesniveauet i Danmark, da det viderefører status quo.

Høring

Et notat om retsaktens har været i skriftlig høring i EU-Miljøspecialudvalget, hvor der er indkommet bemærkning fra Rådet for Grøn Omstilling, som finder, at den fastsatte periode for forlængelse af den gældende undtagelse på 5 år bør reduceres til 3 år. Det bemærkes hertil, at i de tilfælde, hvor undtagelserne forlænges i 5 år, er substitution af kviksølv ikke teknisk muligt, og forlængelsesperioden fastsættes under hensyntagen hertil. I de tilfælde, hvor der forlænges med 3 år, er der tale om områder, hvor der ikke på nuværende tidspunkt findes alternativer, men hvor indrømmelse af en periode, til at tilvejebringe flere oplysninger om alternativer eller begrundelser for fortsat anvendelse af kviksølv, vil medvirke til at understøtte både udviklingen af alternativer, men også behovet for at kunne markedsføre sine produkter.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Den delegerede retsakt forventes at opnå støtte fra et kvalificeret flertal af medlemsstater.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Der er tale om en midlertidig specifik anvendelse af kviksølv, som har en samlet uændret påvirkning af beskyttelsesniveauet. Regeringen kan derfor støtte, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede retsakt, og vil otte dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.